

Inspel till Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om näringslivets arbete med biologisk mångfald

Nedan följer Green Power Swedens svar på Naturvårdsverkets enkätfrågor om näringslivets arbete med biologisk mångfald, augusti 2026.

Fråga 1: Vilka möjligheter eller fördelar ser ni med att ert företag/er organisation stärker arbetet med biologisk mångfald?

Green Power Sweden är en branschorganisation som samlar företag inom hela värdekedjan för förnybar energi, inklusive projektörer och ägare av sol-, vind och/eller batteriparker.

Klimatförändringar är en av de största drivkrafterna bakom förlusten av biologisk mångfald, vilket innebär att utbyggnaden av fossilfri elproduktion i sig är en viktig del av arbetet för att långsiktigt skydda natur och ekosystem. Att i sig beakta och driva på för utbyggnaden av förnybar energi är alltså en indirekt men viktig fråga i sig för naturen.

Det lokala miljöavtrycket från förnybar elproduktion är förhållandevis lågt, med omfattande miljöprövning som innebär att känsliga miljöer undviks. Samtidigt sker alltid påverkan, och den kan alltid bli större eller mindre beroende på hantering och planering av projektet. Ett aktivt arbete för att ytterligare minska påverkan pågår både på de enskilda företagen och inom europeiska och svenska samarbetsforum, till exempel inom WindEurope och SolarPower Europes miljönätverk och Green Power Swedens Hållbarhetsråd med dedikerad arbetsgrupp för biologisk mångfald. Detta erfarenhetsutbyte, med kunskapshöjning, peppning och stöttning företag emellan, och resurseffektivitet genom gemensamma insatser, är ett av våra viktigaste bidrag som branschorganisation. Ett konkret exempel är hur vi genomförde ett pilotprojekt kring Science Based Targets for Nature under utvecklingen av dessa, för att visa hur de kan användas av projektörer inom landbaserad vindkraft. Ett annat exempel är vår rapport om hur vind och sol kan bidra till naturrestaurering, se nedan.

Utöver de ekologiska vinsterna kan ett aktivt arbete med biologisk mångfald stärka lokalt förtroende och samhällsacceptans för energiomställningen.

Naturvårdsåtgärder kan bidra till att skapa ett tydligare lokalt mervärde och därmed förbättra förutsättningarna för dialog och förankring kring nya projekt.

Vindkraftparker kommer oftast med en form av fond som bygden kan söka pengar ur, och där finns det god potential för lokala miljöorganisationer att söka pengar för

naturskyddsåtgärder. Branschen är också starkt beroende av ett sådant lokalt engagemang för den långsiktiga förvaltningen av de naturinsatser som företagen önskar utlova vid etablering.

Fråga 2: Vilka behov eller hinder ser ni för ert företag/er organisation för att stärka arbetet med biologisk mångfald?

Sol- och vindkraftsparker bidrar ofta med positiva naturinsatser inom projektet i olika former, detta utan behov av externt stöd. Samtidigt kan ekonomiska förutsättningar över lag ha en avgörande påverkan för hur omfattande insatser som görs. I Sverige har elektrifieringen saktat in, och en rad olika sammanfallande omständigheter gör att få investeringsbeslut fattas för förnybara projekt. Ett ekonomiskt tight läge för befintliga energiparker ger också svagare muskler för företagen att satsa på extra naturåtgärder. Detta mer övergripande perspektiv är av hög relevans för branschens bidrag till att bromsa förlusten av den biologiska mångfalden.

Projektutvecklare av förnybara energianläggningar har ofta inte rådighet över den mark där anläggningarna ska etableras. Markägarens vilja att tillåta, medverka i eller själv genomföra åtgärder är därför avgörande för att skapa långsiktiga och effektiva naturvårdsinsatser.

Det finns därför ett behov av bättre förutsättningar för att finansiera och premiera naturpositiva åtgärder. Ett konkret exempel på en möjlig synergi som i högre utsträckning skulle kunna utnyttjas är solparker som ett verktyg för att återväta marker som annars sannolikt aldrig skulle restaureras. Det finns stor potential i synergien men när Naturvårdsverket förra året lät RISE analysera möjligheten så konstaterade rapporten att det är svårt att få lönsamhet i såna projekt. Sannolikt skulle det behöva komma till något statligt stöd för att vi ska se att det sker.

Generellt för styrmedel gäller att de behöver vara realistiska och väl avvägda; är de för svaga riskerar de att ge otillräcklig effekt, medan alltför långtgående krav kan leda till att projekt inte genomförs alls. Rätt utformade styrmedel och incitament kan driva utvecklingen framåt, men behöver samtidigt balanseras mot behovet av ett konkurrenskraftigt marknadsläge som möjliggör investeringar i ny förnybar energi. LONA-stöden ger en viktig möjlighet att täcka den extra kostnaden som vissa insatser innebär.

Naturkrediter kan, om de utformas på rätt sätt, vara ett viktigt verktyg för att sänka trösklarna för näringslivets investeringar i naturrestaurering och samtidigt öka den samhällsekonomiska effektiviteten i sådana insatser.

Det saknas i dag fullt etablerade och brett accepterade metoder för att värdera, mäta och följa upp effekter på biologisk mångfald. Osäkerhet kring vilka åtgärder som ger störst nytta och hur resultaten ska dokumenteras kan göra det svårare för företag att prioritera och skala upp insatser. Vi ser mycket positivt på utvecklingen och standardiseringen på detta område utifrån det arbete som redan gjorts inom ClimB. Gemensamma metoder skapar jämförbarhet, minskar administrativa kostnader och stärker förtroendet för resultaten.

Fråga 3: På vilka områden ser ni att myndigheter kan bidra och stötta i näringslivets arbete med biologisk mångfald?

Myndigheter spelar en viktig roll för att skapa tydliga, långsiktiga och förutsägbara spelregler som gör det möjligt för företag att investera och planera. Detta gäller både energiomställningen som helhet, vilken ju är en förutsättning för att motverka klimatförändringar och därmed skydda biologisk mångfald, likväl som för de konkreta naturvårds- och restaureringsåtgärder som företag genomför.

En central uppgift för myndigheterna är att bidra med vägledning, kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning. Företagen behöver information om hur åtgärder för biologisk mångfald bör utformas, dokumenteras och följas upp. Det är inte ändamålsenligt att ställa omfattande krav på verksamhetsutövare utan att samtidigt kunna ge tydlig vägledning kring hur kraven ska uppfyllas.

Myndigheternas expertis behöver kompletteras med förståelse för de praktiska förutsättningarna i förnybara energiprojekt. Detta förutsätter en nära dialog och ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan myndigheter och näringsliv.

En nationell eller regional åtgärdssamordnare med uppdrag att skapa synergier mellan olika aktörer skulle kunna bidra till större naturnytta och ett mer resurseffektivt genomförande. På motsvarande sätt skulle ett initiativ liknande Fossilfritt Sverige, men med fokus på biologisk mångfald, kunna stärka näringslivets gemensamma arbete och bidra till ökad handlingskraft.

Myndigheter kan även bidra genom att utveckla prioriteringsunderlag som identifierar var åtgärder behövs som mest och vilka insatser som ger störst biologisk nytta i förhållande till kostnaden. Det skulle hjälpa företag att rikta resurserna dit de gör störst skillnad.

Myndigheter kan också spela en viktig roll genom att samla, utvärdera och sprida goda exempel på naturvårdsåtgärder från olika sektorer. Kunskapsdelning kring framgångsrika projekt skulle kunna minska trösklarna för företag som vill arbeta mer

aktivt med biologisk mångfald och bidra till snabbare spridning av beprövade arbetssätt.

För allt ovanstående, inklusive förmåga att ge kvalificerad rådgivning och hantera ärenden effektivt och rättssäkert är det viktigt att myndigheterna har tillräckliga resurser och kompetens. Green Power Sweden har återkommande lyft behovet av stärkt resurssättning inom offentlig förvaltning.

Fråga 4: Har ni goda exempel på näringslivets arbete med biologisk mångfald?

Det finns stora möjligheter att kombinera utbyggnaden av förnybar energi med ett aktivt arbete för biologisk mångfald och naturrestaurering, och det finns många praktiska exempel på vad som redan görs och vad som kan göras ytterligare.

En stor del av sol- och vindkraftsprojekt etableras på mark med relativt låga naturvärden, exempelvis brukad skogsmark eller intensivt brukad jordbruksmark. Eftersom endast en begränsad del av marken tas i anspråk för vägar, fundament och annan infrastruktur kan stora ytor användas för naturvårds- och restaureringsåtgärder. Några exempel är restaurering av sandmiljöer, skapande av brynzoner, anläggning av vattenmiljöer, ökad förekomst av död ved, blommande habitat för pollinatörer och återupptagen hävd genom slåtter eller bete. Flera av de här åtgärderna kan leverera, eller levererar redan, på de behov som Naturvårdsverket identifierar i sin kompletterande [konsekvensanalys](#) till den nationella planen för naturrestaurering.

Ett särskilt positivt exempel är när solparker kombinerar energiproduktion med extensiv skötsel genom bete eller slåtter. På mark som tidigare varit intensivt brukad eller vuxit igen kan sådana åtgärder ge ett viktigt bidrag till ökade naturvärden och ett rikare växt- och djurliv.

Läs mer om i Green Power Swedens dokument [Så bidrar landbaserad sol- och vindkraft till naturrestaurering \(oktober 2025\)](#).

Fråga 5: Har ni några andra medskick, önskemål eller tips ni vill skicka med?

Arbetet med klimat och biologisk mångfald behöver i större utsträckning betraktas som ömsesidigt förstärkande snarare än konkurrerande mål. En framgångsrik energiomställning är en förutsättning för att minska klimatförändringarnas påverkan

på ekosystem och arter, samtidigt som energiutbyggnaden behöver ske med hög hänsyn till naturvärden och med ambition att bidra positivt där det är möjligt.

Ett nära samarbete mellan myndigheter, näringsliv, markägare, forskarsamhället och civilsamhället kommer att vara avgörande för att uppnå såväl klimatmålen som målen för biologisk mångfald. Energisektorn kan vara en viktig del av lösningen.

Hur en rimlig avvägning och kompromiss kan nås exemplifieras mycket väl i processen kring skydd av tjäder i samband med SSAB:s etableringar för fossilfritt stål. Läs mer om det [här](#). Exemplet visar att det är fullt möjligt att kombinera ett lokalt miljöskydd med utbyggnad av verksamheter som indirekt också är avgörande för bevarande av den biologiska mångfalden.

En annan fråga som skulle tjäna på ett grundligare samtal mellan olika parter för ökad ömsesidig förståelse är den om miljö- och klimatnytta av solparker på skogsmark. Vi ser återkommande hur lokala miljöorganisationer motsätter sig etableringar på skogsmark, trots att de parkerna i vårt perspektiv skulle kunna bidra positivt ur både klimat och miljöhänsyn. Några perspektiv som branschen ser ett behov av att få större förståelse för är att:

- Parker projekteras ofta på mark som historiskt varit öppna men som planterats eller vuxit igen. Här skulle en etablering tydligt kunna bidra till att uppnå målen i naturrestaureringsförordningen.
- Livscykelanalyser visar att den klimatnytta som förnybara energiparker bidrar med vida överstiger de koldioxidutsläpp som de orsaker via byggnation (inkluderad den skog som huggs ner).
- Parkerna projekteras ofta på mark med låga naturvärden, som barrdominerad produktionsskog. En avverkning på sådan till förmån för byggnation av en solpark måste miljöprövas för att ges tillstånd.

Slutligen ser branschen ett behov av ett bredare perspektiv på frågan om instängsling av solparker, där en mer syn skulle kunna gynna både biologisk mångfald och landskapsupplevelse. Projektörer eftersträvar därför, när förutsättningarna medger det, lösningar som minimerar behovet av stängsel. Samtidigt lever uppfattningen kvar hos vissa försäkringsaktörer att omfattande instängsling krävs av säkerhetsskäl. För personskydd kopplat till elutrustning borde det dock normalt vara tillräckligt att avgränsa de delar av anläggningen där sådan risk förekommer, exempelvis ställverk och transformatorstationer. När det gäller stöld och skadegörelse är det också rimligt att anta att många moderna storskaliga solparker

2026-08-28

idag har en annan riskprofil än äldre eller mindre anläggningar. Moderna solparker är ofta belägna långt från bebyggelse, vilket minskar risken för spontan skadegörelse och tillfällighetsstölder. Vid mer organiserade angrepp kan kameraövervakning, larm och andra säkerhetsåtgärder i många fall ge ett likvärdigt skydd som ett fysiskt stängsel, samtidigt som barriäreffekterna för människor och djur begränsas.